

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО
ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ / ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЕКОНОМІКА БІЗНЕСУ»
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Відповідно до Розпорядження №259 від 30.11.2023 р., з 04 по 10 грудня 2023 р. було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо їх задоволеності якістю освітнього процесу з кожної навчальної дисципліни за I семестр 2023-2024 навчального року.

Опитування проводилось відповідно до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», на виконання п. 4.4 положення «Про освітні програми в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 5.2 положення «Про гаранта освітньої програми, групу забезпечення спеціальності та проектну групу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», п. 2.3 положення «Про внутрішню систему забезпечення якості освіти Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Опитування охоплювало студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / Підприємництво та торгівля», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнесу». Опитування було проведено з використанням Гугл-форм, при збереженні абсолютної анонімності учасників опитування. Протягом 4-10 грудня 2023 р., в опитуванні взяли участь 86,8% усіх студентів 1-4 курсів за ОПП «Економіка бізнесу» (86 студентів із 99). Питання, представлені в анкеті, були розроблені за участі практичного психолога Полтавської політехніки, і відповідно до змісту передбачали виставлення бальної оцінки, позитивної чи негативної оцінки, а також можливості надавати власні коментарі по кожній дисципліні. Таким чином результати опитування правомірно вважати релевантними, добросовісними та умовно неупередженими.

Питання по кожній дисципліні (у розрізі усіх курсів навчання) були наступні:

№ з/п	Питання	Форма відповіді
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?	Так/Ні
2	Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності	Шкала від 1 до 10
3	Вважаю вивчення навчальної дисципліни	Так/Ні

	корисним для моєї подальшої професійної діяльності	
4	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною	Так/Ні
5	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	Шкала від 1 до 10
6	Викладач використовував методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо	Так/Ні
7	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань (курсів роботи, проекти, доповіді, реферати)	Так/Ні
8	Навчальна дисципліна має належне забезпечення навчальними матеріалами, що розміщені на платформі дистанційної освіти, електронній бібліотеці тощо	Шкала від 1 до 10
9	Чи стикалися Ви під час вивчення навчальної дисципліни з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів чи з боку викладача? (списування, академічний плагіат, фальсифікація, необ'єктивне оцінювання)	Так/Ні
10	Як би Ви оцінили рівень викладання дисципліни	Шкала від 1 до 10
11	Що б Ви порадили змінити чи удосконалити для поліпшення якості навчання з даної дисципліни?	Поле для відповіді

Розподіл відповідей було обраховано та узагальнено у відсотковому співвідношенні за рівнем задоволеності (для питань з двома варіантами відповіді) та середньозваженим рівнем задоволеності (для питань де була оціночна шкала). Таким чином, у підсумку задоволеність якістю освіти визначалась виключно по «високому» рівню. Індивідуальні коментарі респондентів приймалися до уваги при аналізі результатів, проте не могли бути відображені в інтегральних оціночних показниках.

Відповідно за результатами проведеного опитування студентів 1-4 курсів загальний інтегральний показник задоволеності якістю навчання склав 88,69%. Інтегральний результат опитування респондентів за кожним з 10 представлених питань (окрім власних коментарів по дисциплінам) загалом по студентам з 1-го по 4-й курси представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Інтегральний результат опитування студентів спеціальності 076 освітнього рівня «бакалавр» за ОПП «Економіка бізнесу»

№ питання	Зміст питання	Форма відповіді	Рівень задоволеності, %
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?	Так/Ні	93,83
2	Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності	Шкала від 1 до 10	84,19
3	Вважаю вивчення навчальної дисципліни корисним для моєї подальшої професійної діяльності	Так/Ні	89,19
4	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною	Так/Ні	94,50
5	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	Шкала від 1 до 10	89,85
6	Викладач використовував методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо	Так/Ні	85,22
7	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань (курсіві роботи, проекти, доповіді, реферати)	Так/Ні	80,30
8	Навчальна дисципліна має належне забезпечення навчальними матеріалами, що розміщені на платформі дистанційної освіти, електронній бібліотеці тощо	Шкала від 1 до 10	87,59
9	Чи стикалися Ви під час вивчення навчальної дисципліни з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів чи з боку викладача? (списування, академічний плагіат, фальсифікація, необ'єктивне оцінювання)	Так/Ні	94,01
10	Як би Ви оцінили рівень викладання дисципліни	Шкала від 1 до 10	88,25
В цілому по освітньому рівню «бакалавр»			88,69

За результатами опитування по освітньому рівню «бакалавр» студенти практично з усіх питань відмічають високий рівень задоволеності якістю навчання. Так на думку респондентів по питанню 10 середньозважений показники високої якості викладання склав 88,25%. Знову ж таки, коментуючи дисципліни студенти відзначають наступне:

- предмет потрібний для професійного розвитку;
- дисципліна викладається на високому рівні;
- викладач є дуже компетентним, допомагає та націлює на досягнення високих результатів;

- все добре, немає зауважень,
- інші аналогічні коментарі.

Результати опитування респондентів за кожним з 10 представлених питань (окрім власних коментарів по дисциплінам) у розрізі окремих курсів представлено у таблиці 2.

Таблиця 2.

Результат опитування студентів спеціальності 076 освітнього рівня «бакалавр» за ОПП «Економіка бізнесу» у розрізі курсів підготовки

№ питання	Зміст питання	Форма відповіді	Рівень задоволеності, %			
			1-й курс	2-й курс	3-й курс	4-й курс
1	Чи вважаєте Ви зміст навчальної дисципліни актуальним і сучасним?	Так/Ні	91,84	92,20	92,87	98,41
2	Зміст навчальної дисципліни дає можливість здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності	Шкала від 1 до 10	76,83	81,38	82,21	96,35
3	Вважаю вивчення навчальної дисципліни корисним для моєї подальшої професійної діяльності	Так/Ні	79,26	87,01	90,48	100,00
4	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив критерії, порядок, форми та строки проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною	Так/Ні	93,33	92,20	94,05	98,41
5	Чи вважаєте Ви, що оцінювання знань з дисципліни протягом семестру було об'єктивним та прозорим?	Шкала від 1 до 10	90,23	86,42	86,07	96,67
6	Викладач використовував методики, пов'язані з розвитком соціальних навичок (soft skills), наприклад робота в команді, публічні виступи, міжособистісне спілкування, ведення дискусій і переговорів тощо	Так/Ні	66,64	90,90	83,33	100,00
7	Чи мали ви можливість обирати тематику індивідуальних завдань (курсів роботи, проекти, доповіді, реферати)	Так/Ні	62,22	79,21	79,78	100,00
8	Навчальна дисципліна має належне забезпечення навчальними матеріалами, що розміщені на платформі дистанційної освіти, електронній бібліотеці тощо	Шкала від 1 до 10	89,18	83,82	82,10	95,24
9	Чи стикалися Ви під час вивчення навчальної дисципліни з випадками порушення принципів академічної доброчесності з боку інших студентів чи з боку викладача? (списування, академічний плагіат, фальсифікація, необ'єктивне оцінювання)	Так/Ні	97,78	81,80	96,45	100,00
10	Як би Ви оцінили рівень викладання дисципліни	Шкала від 1 до 10	87,72	84,99	83,62	96,67
В середньому по курсу			83,50	85,99	87,10	98,18

Як відображають результати опитування, рівень задоволеності якістю освітнього процесу зростає відповідно до курсів навчання: від 83,5% по першому курсу навчання, до 98,18% по четвертому курсу навчання. Це пояснюється зростанням питомої ваги дисциплін циклу професійної підготовки, які спрямовані на здобуття саме фахових компетентностей. Це також відображається за коментарями студентів, зокрема першого курсу навчання, де відзначається по

окремим дисциплінам наступне:

- дисципліну потрібно більше прив'язати до спеціальності;
- предмет цікавий для різнобічного розвитку але є питання щодо його співставлення до спеціальності до 076;
- предмет цікавий і лектор хороший але вважаю цей предмет потрібно пояснювати на законах про підприємництво;
- інші зауваження.

Разом з тим, це не повинно викликати істотного занепокоєння, оскільки ряд дисциплін загального циклу підготовки спрямовані на формування саме загальних компетентностей майбутніх випускників як повноцінних громадян вільного, демократичного суспільства. Тому в цьому аспекті необхідно посилити освітню роботу щодо правильного роз'яснення та тлумачень як стандарту вищої освіти зі спеціальності 076, так мети і завдань самої освітньої програми «Економіка бізнесу», а також засобів їх досягнення.

Аналіз відповідей респондентів по окремим складовим забезпечення якості освітнього процесу показав наступне.

Щодо задоволеності з набуття сучасних та релевантних знань і навиків за спеціальністю, то респонденти відзначають високий рівень, про що свідчить узагальнення відповідей на питання 1, 2 та 3. Так щодо актуальності та сучасності змісту дисципліни (питання 1) рівень задоволеності в цілому склав 93,83%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 91,84%;
- 2-й курс – 92,20%;
- 3-й курс – 92,87%;
- 4-й курс – 98,41%.

Щодо якості формування компетентностей за спеціальністю (питання 2) рівень задоволеності в цілому склав 84,19%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 76,83% (вплив частки дисциплін циклу загальної підготовки);
- 2-й курс – 81,38%;
- 3-й курс – 82,21%;
- 4-й курс – 96,35%.

Щодо корисності даної дисципліни для майбутньої професійної діяльності (питання 3) рівень задоволеності в цілому склав 89,19%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 79,26% (вплив частки дисциплін циклу загальної підготовки);
- 2-й курс – 87,01%;
- 3-й курс – 90,48%;
- 4-й курс – 100%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування відображено на рисунку 1, що показує позитивну динаміку задоволеності по курсам підготовки студентів освітнього рівня «бакалавр».

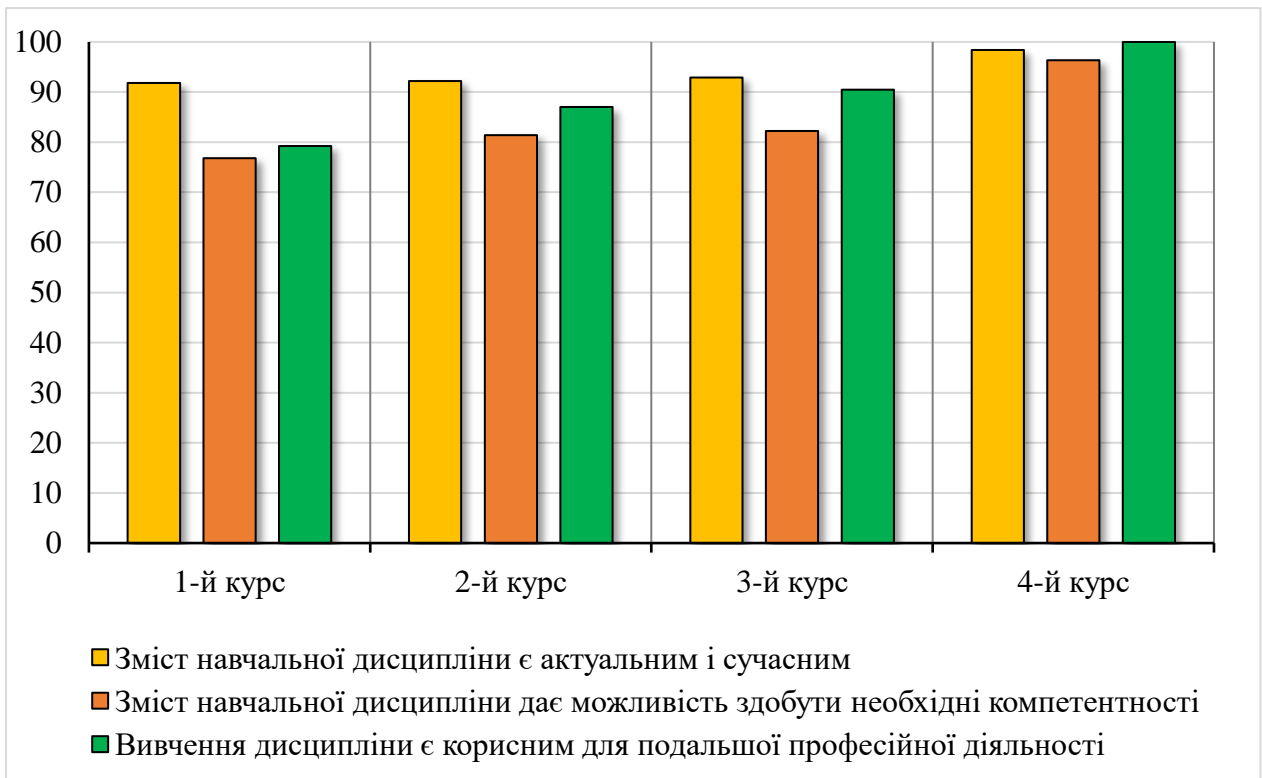

Рисунок 1 – Задоволеність (%) з набуття сучасних та релевантних знань і навиків за спеціальністю 076 ОР «бакалавр».

Щодо задоволеності з організації навчального процесу, то респонденти також відзначають цілком високий рівень. Про це свідчить аналіз результатів за питаннями 4, 5 та 8.

Щодо задоволеності роз'яснення критеріїв, порядку, форм та строків проведення поточного та підсумкового контролю знань за дисципліною (питання 4), то рівень задоволеності в цілому склав 94,50%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 93,33%;
- 2-й курс – 92,20%;
- 3-й курс – 94,05%;
- 4-й курс – 98,41%.

Щодо об'єктивності та прозорості оцінювання з дисциплін у процесі навчання (питання 5) рівень задоволеності в цілому склав 89,85%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 90,23%;
- 2-й курс – 86,42%;
- 3-й курс – 86,07%;
- 4-й курс – 96,67%.

Щодо належного навчально-методичного забезпечення дисциплін матеріалами на платформі дистанційної освіти та електронній бібліотеці (питання 8) рівень задоволеності в цілому склав 87,59%, при цьому у розрізі курсів

підготовки:

- 1-й курс – 89,18%;
- 2-й курс – 83,82%;
- 3-й курс – 82,10%;
- 4-й курс – 95,24%.

Графічну інтерпретацію даних результатів опитування відображено на рисунку 2, що також характеризує позитивну динаміку задоволеності по курсам підготовки студентів освітнього рівня «бакалавр».

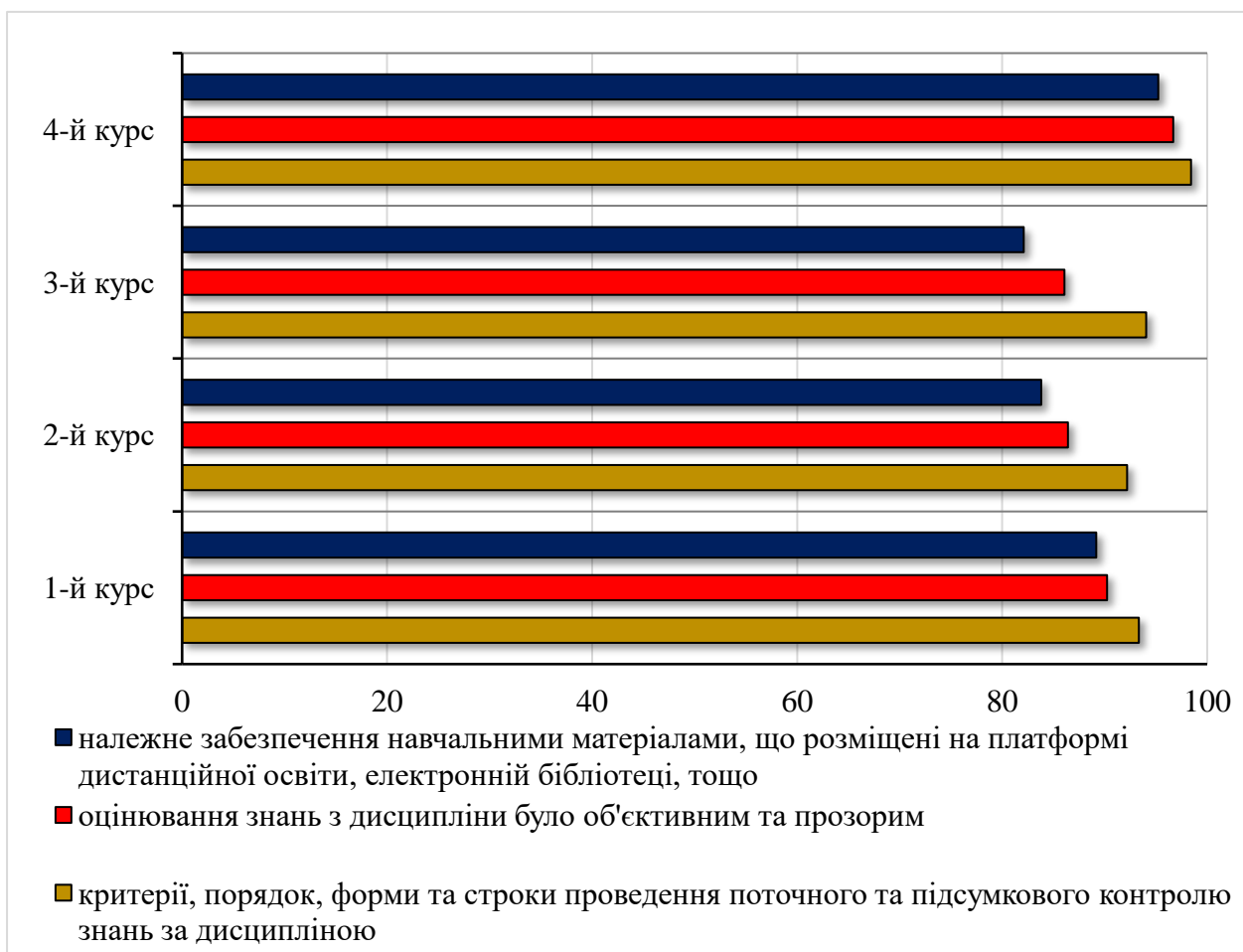

Рисунок 2 – Задоволеність (%) з організації, об'єктивності та забезпечення освітнього процесу за спеціальністю 076 ОР «бакалавр».

Разом з тим, респонденти висловили по деяким дисциплінам зауваження та коментарі, які стосуються саме забезпеченості платформи дистанційної освіти навчально-методичними матеріалами, як-то:

- додати більше матеріалів для вивчення тем на дистанційний курс;
- розширити дистанційну платформу додатковими матеріалами;
- упорядкувати дистанційний курс дисципліни;
- інші зауваження.

Тому проектна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» приймає до уваги дану інформацію та проведе додаткову перевірку стану і якості наповнення

навчально-методичним матеріалами курсів дисциплін на дистанційній платформі.

Акцентується увага на результатах задоволеності респондентів, які відображають дотримання студентоцентрованого підходу та академічної свободи здобувачів вищої освіти за ОПП «Економіка бізнесу». Це відображено у питаннях 6 та 7 опитувальника. Важливість набуття в процесі освіти студентами соціальних навичок дозволяють забезпечити їх ефективну адаптацію у професійному середовищі, що цілком розуміють й самі здобувачі вищої освіти. Щодо використання методик для розвитку соціальних навичок (питання 6) рівень задоволеності в цілому склав 85,22%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 66,64%;
- 2-й курс – 90,90%;
- 3-й курс – 83,33%;
- 4-й курс – 100%.

Так нижчим є рівень задоволеності студентів першого курсу підготовки, що пов'язано з переважанням дисциплін загального циклу підготовки. По другому та іншим курсам рівень задоволеності значно зростає, зі зростанням питомої ваги професійних дисциплін де якраз потрібно демонструвати та доводити здобуття фахових навичок. Але в той же час проєктна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» звертає увагу на коментарі студентів по окремим дисциплінам циклу загальної підготовки, щодо забезпечення формування соціальних навичок, оскільки є такі відгуки і зауваження:

- проводити семінарські заняття в іншій формі;
- замінити стандартне «заучування-опитування» іншими видами завдань;
- інші зауваження.

Проєктна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» приймає до уваги дані зауваження, дисципліни, які отримали такі відгуки здобувачів вищої освіти, будуть ретельно розглянуті під час формування робочих програм на предмет застосування сучасних методів та інструментів навчання.

Щодо забезпечення академічних свобод через можливість обирати тематику індивідуальних завдань (питання 7) рівень задоволеності в цілому склав 80,3%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 62,22%;
- 2-й курс – 79,21%;
- 3-й курс – 79,78%;
- 4-й курс – 100%.

Тут слід відзначити, що в ряді дисциплін (як загальної так і професійної підготовки) передбачено виконання індивідуальних завдань за визначеними варіантами, із використанням конкретного набору аналітично-дослідницьких методів чи інструментів, що у підсумку забезпечує для усіх студентів набуття певних компетентностей та програмних результатів навчання (відповідно до специфіки дисципліни). Таким чином, дані результати опитування є цілком

прийнятними, але в той же час проєктна (робоча) група з ОПП «Економіка бізнесу» відзначає, що забезпечення академічної свободи студентів через обрання тематики індивідуальних завдань повинно реалізовуватись (за можливості) для дисциплін, що мають значення задоволеності істотно нижче середнього.

Важливим аспектом оцінювання якості підготовки є дотримання академічної доброчесності, виявлення і подолання випадків її порушення з боку студентів чи викладачів, недопущення прояву таких негативних явищ як списування, плагіат, фальсифікація, необ'єктивне оцінювання, тощо. Щодо цього аспекту (питання 9) рівень задоволеності в цілому склав 94,01%, при цьому у розрізі курсів підготовки:

- 1-й курс – 97,78%;
- 2-й курс – 81,8%;
- 3-й курс – 96,45%;
- 4-й курс – 100%.

При цьому у коментарях до дисциплін респонденти не відзначили факти конкретних випадків порушень доброчесності, доказів та персоналій кого це може стосуватись. Тому коливання задоволеності по курсам підготовки слід вважати випадковою похибкою, або суб'єктивізмом оцінки окремих респондентів внаслідок «навчальної конкуренції» між здобувачами вищої освіти. Але дотримання принципів академічної доброчесності є надзвичайно важливим для забезпечення якісної освіти, тому проєктна група з ОПП «Економіка бізнесу» разом з НПП кафедри і в подальшому здійснюватиме регулярний моніторинг з даного питання.

Графічну інтерпретацію результатів задоволеністю дотриманням принципів академічної доброчесності (питання 9) та рівнем викладання дисципліни (питання 10) відображено на рисунку 3.

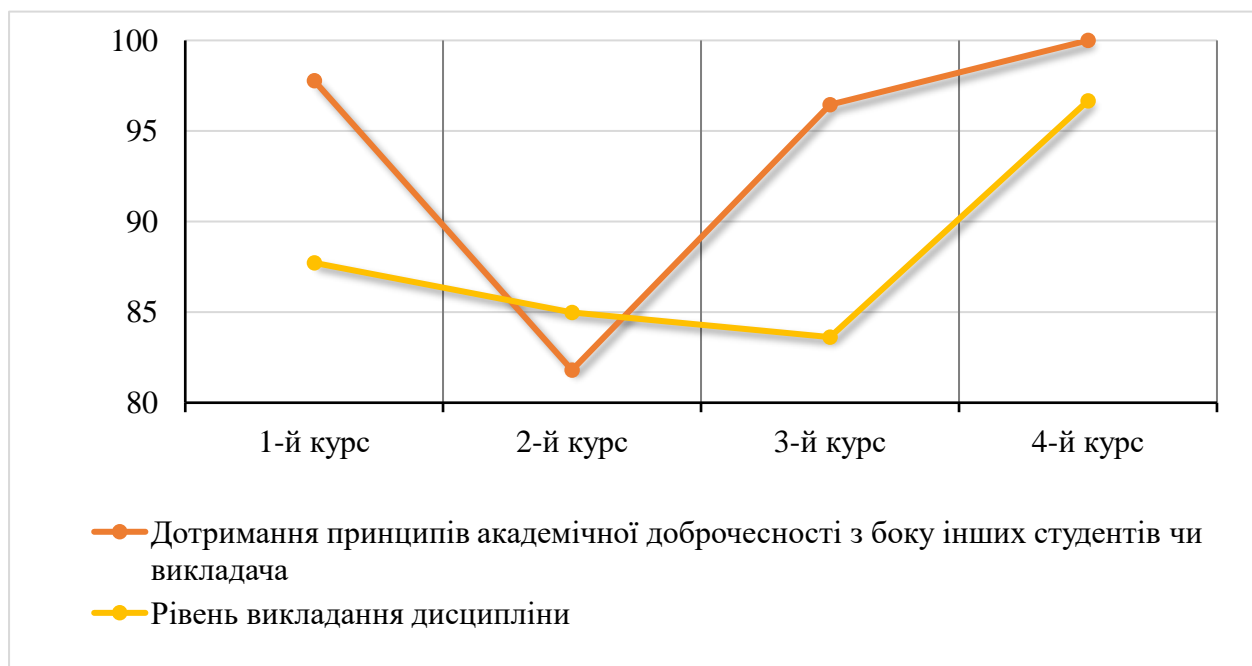

Рисунок 3 – Задоволеність (%) з академічної доброчесності та рівня викладання за спеціальністю 076 ОР «бакалавр».

Отже, підсумовуючи аналіз опитування по освітньому рівню «бакалавр» студентів спеціальності 076 за ОПП «Економіка бізнесу», правомірно зробити висновок, що отримані результати в цілому позитивно характеризують задоволеність студентами якістю освітнього процесу.

Разом з тим, є певні підстави для урахування отриманих результатів при оновленні та подальшому удосконаленні освітньо-професійної програми для 2024 року набору. Це стосується наступного:

- 1) ретельний аналіз змісту та підготовки за дисциплінами які отримали нижчі за середні результати оцінювання
- 2) ретельний аналіз наповненості дистанційних курсів дисциплін, що мають невисокі рівні за оцінкою забезпеченості;
- 3) перегляд тематики дисциплін, що отримали невисокі рівні оцінювання за актуальністю та формуванням фахових компетентностей;
- 4) перегляд методів навчання у дисциплінах які отримали невисокі рівні оцінювання за якістю викладання;
- 5) ретельний аналіз проектною (робочою) групою за участі завідувача кафедри змісту дисциплін, які мають окремі недоліки та зауваження висловлені респондентами в особистих коментарях.

Дані результати опитування студентів довести до відома усіх НПП кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, обговорити на засіданні кафедри та розмістити на сторінці кафедри для публічного ознайомлення усіх зацікавлених сторін.